

MiS: HØRINGSUTTALELSE – læreplan for musikk i grunnskolen

Utfyllende kommentarer til vedlegg 3 – spesifikke hørings spørsmål

1. Formål med faget

1. Formålbeskrivelsen gir **i stor grad (kryssalternativ 1)** et godt grunnlag for å forstå fagets betydning i et samfunns- og individrettet perspektiv og i forhold til den enkeltes muligheter for videre studier, arbeid og og livslang læring.
2. Det er **i stor grad (kryssalternativ 1)** samsvar mellom formål og kompetansemål i faget.
3. Vi er **helt enige (kryssalternativ 1)** i at formålbeskrivelsen gir et godt grunnlag for å forstå hva man kan forvente av opplæringen i faget.

2. Strukturen i faget

1. Vi er **helt enige (kryssalternativ 1)** i at hovedområdene angir de sentrale innholds- og/eller funksjonsområdene i faget på en god måte.

Kommentarer:

Gitt de rammer som fagplanene må forholde seg til, er forslaget til plan for musikkfaget svært god. Det sterke fokuset på musikkopplevelsen er en betydelig styrke ved planen, og løfter faget til å bli noe annet og mer enn aktiviteter med utgangspunkt i musikk. Forslaget til læreplan har videre ivaretatt sammenhengen mellom læreplanens generelle del og den spesifikke planen i musikkfaget på en svært god måte. Musikkfagets utøvende og skapende profil er kommet klart til uttrykk, likeså det at faget har et tydelig kunnskaps- og ferdighetsgrunnlag. I så måte bør denne planen danne mønster for andre fag.

Det er beklagelig at dans er tatt ut som eget hovedområde, men forståelig ut fra en realpolitisk vurdering av hva som er mulig å gjennomføre innenfor den foreslåtte timerammen. Musikk i Skolen er for øvrig tilfreds med at dans er ivaretatt gjennom kompetansemål på alle trinn.

2. Vi er **helt enige (kryssalternativ 1)** i at teksten om grunnleggende ferdigheter i faget viser hvordan ferdighetene er viktige for utvikling av fagkompetansen og som en del av fagkompetansen.

Kommentarer:

Det er befriende å se hvordan planen legger opp til at musikkfaget - på fagets egne premisser - kan bidra til å utvikle de grunnleggende ferdigheter. Imidlertid vinkler høringsmalen de grunnleggende ferdighetenes plass i fagene på en måte som tilsier at de er *en del av* fagkompetansen i alle fag, og er *viktige for utvikling* av denne kompetansen. Sett fra en kunstfaglig synsvinkel oppfatter vi det som om hele saken er snudd på hodet – at utvikling av kunstfaglig kompetanse nå er *betinget* av elevenes regne-, skrive- og lesekompetanse – ikke at kunstfaglig kompetanse er noe vesentlig *annet* som *også* kan medføre utvikling av regne-, skrive- og lesekompetanse. Musikk i Skolen vil understreke betydningen av å skape forståelse for hva kunstfaglig kompetanse er. Dernest tar vi til orde for en videre definisjon av å kunne lese og uttrykke seg skriftlig og muntlig enn den som ligger i læreplanføringene. Her er eksempelvis lese først og fremst knyttet til tekst. Å "lese" i videre betydning innebærer å kunne tolke og forstå signaler, enten de kommer gjennom bokstaver og ord på trykk, gjennom muntlig kommunikasjon, bilder, bevegelser, eller som musikalske uttrykk.

Hvis lese- fokuset har å gjøre med at elevene skal dyktiggjøres i å ”lese” – altså tolke og forstå det som skjer rundt dem - er det fokuset som er gitt i læreplanføringene meget snevert. Slik sett gir det nye læreplanverket sterke signaler om den instrumentelle verdien kunstfagene skal ha. Musikk i Skolen ser ikke negativt på at musikkfaget *også* kan ha en instrumentell verdi, men vil påpeke betydningen av fagets egenverdi og betydning for utvikling av opplevelsessevne og evne til å formidle tanker og følelser gjennom musikk.

Når de grunnleggende ferdighetene både skal utvikles og vurderes i alle fag, er det grunn til bekymring for innholdet i de estetiske fagene. Disse fagene skal nå bidra til utvikling og vurdering av ferdigheter som ikke spesifikt omfatter elevenes kreative og skapende ferdigheter, altså de mest sentrale sidene ved fagene. Bekymringen er tuftet på tre forhold:

Det ene er det faktum at det vil være de fagbaserte og lettest målbare ferdighetene som blir målt i nasjonale kartleggingsprøver opp mot nasjonale standarder. Det andre er den mangelfulle lærerkompetansen i estetiske fag som preger grunnskolen. Det tredje handler om at de estetiske fagene har fått økt faglig ansvar uten at dette gir seg utslag i økte timeressurser. Det er derfor grunn til å frykte at arbeid med grunnleggende ferdigheter vil fortrenge eksempelvis musikkfaglig innhold. Alle disse forholdene vil kunne føre til at de estetiske fagene dreies i instrumentell retning.

3. Kompetansemål i faget

1. Vi er **helt enige (kryssalternativ 1)** i at kompetansemålene angir den kompetansen elevene skal utvikle for dagens samfunn og med tanke på framtiden.
2. Vi mener at kompetansemålene i **stor grad (kryssalternativ 1)** gir rom for tilpasset opplæring.
3. Vi mener at kompetansemålene i **stor grad (kryssalternativ 1)** sikrer en god progresjon i elevenes læring.
4. Vi mener at kompetansemålene i **en viss grad (kryssalternativ 3)** er på et realistisk ambisjonsnivå i forhold til omfanget av faget (timetallet)

Kommentarer:

Planen har et høyt ambisjonsnivå. Det er både viktig og riktig, med tanke på faget som et skapende og utøvende fag. Musikk i Skolen støtter dette, men har flere bekymringer knyttet til realisering av planen i skolehverdagen. En bekymring knytter seg til rammevilkårene. Tidsressursen er knapp, og våre ankepunkter er at den timetallsrammen som er gitt for faget ikke tar utgangspunkt i fagets egenart - musikk som et utøvende og skapende fag – og de lærings- og undervisningsprosessene dette medfører. Timetallet ser heller ut til å gjenspeile et teoretisk musikkfag, hvilket særlig gjør seg gjeldende på ungdomstrinnet med kun én undervisningstime i uka. Kompetansemålene i faget krever alle at elevene utvikler musikalske ferdigheter i gehør, musisering (som omfatter både det å kunne synge, spille på ulike instrumenter og danse) og i komponering, i tillegg til musikkfaglige kunnskaper og holdninger. Utvikling av ferdigheter er en tidkrevende prosess som både krever kontinuitet i undervisningen og tid for elevene til å øve opp disse ferdighetene under veiledning av lærer. Det er altså ikke et alternativ å slå sammen timer til komprimerte prosjekter uten at dette rammer utviklingen av musikalske ferdigheter negativt. Når høringen så stiller spørsmål ved om kompetansemålene i forslaget til læreplan er på et realistisk ambisjonsnivå i forhold til omfanget av faget, må svaret bli at kompetansemålene er realistiske, først og fremst fordi de er godt tilpasset fagets egenart og faglige substans.

Musikk i Skolen ønsker ikke å redusere det faglige ambisjonsnivået gjennom å definere ”enklere” mål for opplæringen. Tvert imot etterlyser vi bedre samsvar mellom timetall og fagets egenart. Vårt konkrete forslag er å øke timetallet på ungdomstrinnet med 114 timer. Dette vil muliggjøre i gjennomsnitt 2 timer undervisning pr. uke i alle tre årene.

Av like stor bekymring er mangelen på kvalifiserte musikk lærere. Så lenge lærerutdanningen legger så liten vekt på musikk (og andre kunstfag), vil kompetansen blant de lærere som skal realisere planen, være høyst variabel og til dels svært lav. Føringerne for etter- og videreutdanningsreformen gir heller ikke stor grunn til optimisme mht. å styrke lærerkompetansen i estetiske fag. Musikk i Skolen mener det bør legges formelle føringer for skoleeier som sikrer at lærere må ha utdanning i de fag de skal undervise i.

Endelig ser vi at arbeid med de grunnleggende ferdighetene i noen grad vil måtte fortrenge det faglige innholdet i faget. I lys av dette vil det være rimelig om også musikk fikk styrket sitt timetall - ikke minst for å ivareta det omforente politiske mål i Stortingsmelding nr.30 om at de estetiske fagene skal ha en sentral plass i grunnskolen.

5. Vi mener at kompetansemålene i **relativt stor grad (kryssalternativ 2)** er realistiske i forhold til trinnet de er formulert for.
6. Vi mener at de grunnleggende ferdighetene i **stor grad (kryssalternativ 1)** er ivaretatt i kompetansemålene på fagets premisser.
7. Vi mener at kompetansemålene i **stor grad (kryssalternativ 1)** gir grunnlag for å vurdere kompetansen som elevene har utviklet i faget.

Kommentarer:

Musikk i Skolen vurderer det slik at kompetansemålene gir meget godt grunnlag for å vurdere kompetansen til elevene. Vår bekymring knytter seg imidlertid til den mangelfulle lærerkompetansen, som også vil gi seg utslag i mangelfull vurderingskompetanse i musikkfaget.

8. Direktoratet inviterer høringsinstansene til å uttale seg om også andre fag bør ha kompetansemål etter 2. årstrinn, og foreslå hvilke mål det kan være.

Kommentarer:

Musikk i Skolen er meget godt fornøyd med at musikkfaget er foreslått med kompetansemål også på 2. trinn. Dette bidrar til progresjon og tydelige mål for utvikling av grunnleggende ferdigheter, samtidig som det tjener til å utmynte *faget* musikk helt fra starten av, og slik motvirke at det kun blir garnityr og ”det lille ekstra” i andre fag.

9. Vi mener at i **stor grad (kryssalternativ 1)** er det samiske innholdet i forslaget til læreplaner for fag ivaretatt.

4. Vurderingsordningen

1. Vi er **helt uenige (kryssalternativ 6)** i at begrepet eksamen skal brukes gjennomgående i hele grunnopplæringen.

Kommentarer:

Musikk i Skolen ønsker *avgangsprøve* som gjennomgående begrep for hele grunnopplæringen.

2. Vi er **helt enige (kryssalternativ 1)** i at det er ønskelig å innføre en eksamensmulighet i fagene Kost og helse, Kunst og håndverk, Musikk, Kroppsøving og Programfag til valg

Ekstern vurdering i musikkfaget:

Musikk i Skolen ønsker en eksamensmulighet i musikkfaget, og foreslår at elevene kan trekkes ut til ekstern vurdering (eksamen eller avgangsprøve) basert på mappe og praktisk prøve. Det må understrekes at vurderingen må omfatte alle de tre hovedområdene i faget.